

NATUURHISTORISCH M A A N D B L A D

NATUURHISTORISCH GENOOTSCHAP in LIMBURG

JAARGANG 114, 2025

BANKZITTER

T. Lenders: Te groot voor het servet, maar nog te klein voor het tafellaken	binnenzijde omslag afl. 1
T. Lenders: Zij heeft altijd een ei of een kuiken	binnenzijde omslag afl. 2
T. Lenders: De hersens van een garnaal hebben	binnenzijde omslag afl. 3
T. Lenders: Zo doof als een kwartel	binnenzijde omslag afl. 4
T. Lenders: Het daglicht niet kunnen verdragen	binnenzijde omslag afl. 5
T. Lenders: Wie achterom kijkt, draait zijn rug naar de toekomst	binnenzijde omslag afl. 6
T. Lenders: Wie een prins wil trouwen moet veel kikkers kussen	binnenzijde omslag afl. 8
T. Lenders: De poot stijf houden	binnenzijde omslag afl. 10
T. Lenders: Wie een kuil graaft voor een ander, valt er zelf in	binnenzijde omslag afl. 11
T. Lenders: Van een mug een olifant maken	binnenzijde omslag afl. 12

ALLERLEI

H. Heijligers: In Memoriam: Roel Steverink	39
J. Jagt: In Memoriam: Paul Beuk	95
F. Reijnen: Voorwoord themanummers Sint-Pietersberg	185

GEOLOGIE, MINERALOGIE EN PALEONTOLOGIE

L. Barten, J. Laffineur, J. Jagt & M. Deckers: Opmerkelijke Luiks-Limburgse Krijtfossielen. Deel 56. Twee bijzondere Krijtbeenvissen in de spotlight	87
J. Jagt, E. Nieuwenhuis & F. Armin Raquet: Opmerkelijke Luiks-Limburgse Krijtfossielen. Deel 57. Wormen die aan recycling deden	108
J. Jagt: Opmerkelijke Luiks-Limburgse Krijtfossielen. Deel 58: Slakken die met afval zeulden.	180
J. Jagt: De ENCI-groeve (Sint-Pietersberg, Maastricht): een ware geologisch-paleontologische schatkamer.	185

FLORA EN VEGETATIE

T. Witvliet, L. van den Berg, J. Naalden & P. Vergeer: Naar een duurzaam behoud van Fraai hertschooi (<i>Hypericum pulchrum</i>) en haar habitat in de Meinweg	1
P. Spreuwenberg: <i>Thinopyrum obtusifolium</i> (DC.) Banfi, een nieuwe grassoort voor Nederland	58
L. Dötig, L. Linnartz, E. Hörst & T. Pauw: Het effect van begrazing op de voorjaarsflora in de Zuid-Limburgse hellingbossen	97
E. Weeda & S. Keulen: Rijstgras (<i>Leersia oryzoides</i>) en Valse voszegge (<i>Carex otrubae</i>) in het Geleenbeekdal	176
J. Schaminée, L. van den Berg & P. Vergeer: Graslanden van de Sint-Pietersberg	193
J. Schaminée & A. Jacobs: Kalketrip (<i>Centaurea calcitrapa</i>): gewapend maar desalniettemin kwetsbaar	257
J. Hermans: Gladde zegge (<i>Carex laevigata</i>). Een ernstig bedreigde Limburgse 'endeem'	285

WEEKDIEREN

G. Majoor: Weekdieren van de Sint-Pietersberg	272
---	-----

INSECTEN EN ANDERE GELEEDPOTIGEN

F. Jacobs: Onderzoek naar de knutten (<i>Ceratopogonidae</i>) van de bossen van de Meinweg en het Vijlenerbos in 2022	9
S. Jansen & A. Lenders: De verspreiding van de Bramensprinkhaan (<i>Pholidoptera griseoptera</i>) in de gemeente Roerdalen. Gidssoort voor structuurrijke vegetaties	29
R. Geraeds: Na ruim 70 jaar weer een vondst van de Rupsenschildwants in Limburg.	37
S. Jansen: De verspreiding van de Blauwzwarte houtbij (<i>Xylocopa violacea</i>) in de gemeente Roerdalen. Geef(t) meer kleur in het landschap	41
R. Geraeds: Waarnemingen van twee nieuwe soorten mierkevers (<i>Cleridae</i>) in de Meinweg	52
G. Kurstjens, T. Peeters & J. Hannen: Blauwe en Gewone oliekever (<i>Meloe violaceus</i> en <i>Meloe proscarabaeus</i>) in het zuidelijk Maasdal. Kwaliteitsindicatoren voor rivierherstel	61
C. Cremers-Hodzelmans: Nullenuil (<i>Dicycla oo</i>) na 84 jaar weer gezien in Nederland	72
W. Alblas & C. van Swaay: De Kleine ijsvogelvinder (<i>Limenitis camilla</i>) in Limburg	77
P. Vossen: Tweede vondst van het Windeweekind (<i>Aedia leucomelas</i>) voor Nederland	93
R. Geraeds & E. van Asseldonk: De mierkevers <i>Thanasimus formicarius</i> en <i>Thanasimus femoralis</i> in de Meinweg	165
R. Akkermans & W. Vergoossen: De wantsen (<i>Heteroptera</i>) van de Sint-Pietersberg. De poort naar Limburg voor nieuwkomers	206
H. van Buggenum, W. Vergoossen & J. Tilmans: De sprinkhanen en krekels (<i>Orthoptera</i>) van de Sint-Pietersberg.	217
J. Hermans: De Gevlekte witsnuitlibel (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>) in Limburg (<i>Odonata</i> : <i>Libellulidae</i>). Toename van een zwervende opportunist	229
J. Hermans: Libellen van de ENCI-groeve in de Sint-Pietersberg. Voorpost en habitat voor zuidelijke soorten	265

REPTIELEN EN AMFIBIEËN

M. Arets & C. Meijer: Ei-afzet van de Zandhagedis (<i>Lacerta agilis</i>) in relatie tot de bodemsamenstelling.	172
A. Lenders & R. Schulp: Afname van amfibieën in Nationaal Park De Meinweg. Zijn de trends in het Rondven indicatief voor het hele gebied?	245
S. Verhaegh & A. Lenders: De actuele status van de Gladde slang (<i>Coronella austriaca</i>) in het Meinweggebied. De eerste bevindingen van tien jaar gericht populatieonderzoek	299

VOGELS

E. van Asseldonk & J. Wolters: De Grauwe klauwier (<i>Lanius collurio</i>) als broedvogel op de Meinweg	21
--	----

ZOOGDIEREN

E. Blom: Voorwoord – Spin-off van de Wilde kat	120
H. Meertens, I. Nabben, J. Dekker & R. Janssen: Terugkeer van de Wilde kat (<i>Felis silvestris</i>) in Limburg. Waarnemingen en verspreiding in de periode 2002-2024	121
R. Janssen & J. Dekker: Wilde katten (<i>Felis silvestris</i>) in de Zuid-Limburgse bossen en erbuiten. Telemetrieonderzoek naar het ruimtegebruik met GPS loggers	134
P. Lemmers, J. Verhees, R. Janssen & J. Dekker: Hybridisatie bij de Wilde kat (<i>Felis silvestris</i>) in Nederland. Risico en handelingsperspectieven ter voorkoming van verdwijning van de Wilde kat	145
B. Schouffour & J. van Knippenberg: Is Nederland wild genoeg voor de Wilde kat (<i>Felis silvestris</i>)? Onderzoek naar habitats en corridors in Limburg en Kempen-Broek	153
R. Janssen & J. Dekker: Wilde kat (<i>Felis silvestris</i>) en Huiskat (<i>Felis catus</i>)	163

BOEKBESPREKINGEN

M. Argeloo, 2022. Natuuramnesie. Hoe we vergeten zijn hoe de natuur er vroeger uitzag (A. Brouns)	19
F. Erhart, A. Kuiters, J. Van Uytvanck, M. Cassaert, L. Abbing & D. Kinsbergen, 2024. Begrazing in Nederlandse en Vlaamse natuurgebieden. Praktijk en achtergronden (H. Meertens)	19
F. Verloove & F. van Rossum, 2023. Flora van België, het Groothertogdom Luxemburg, Noord-Frankrijk en de aangrenzende gebieden (Pteridofyten en Spermatofyten), vierde druk (J. Hermans)	254
M. Grutters, 2023. De Maasheggen. Parel van mens en natuur. Heden, verleden en toekomst van een uniek heggenlandschap (H. Heijligers)	282
C. Brochard, D. Groenendijk, E. van der Ploeg & T. Termaat, 2024. Handboek libellenlarven en hun huidjes (J. Hermans)	310
M. Paulissen, P. Veen, I. Borkent & C. van Duinhoven (red.), 2024. Nationaal Park De Maasduinen. Biografie van een dynamisch landschap (H. Heijligers)	311

RECENT VERSCHENEN (door **G. Verschoor**)

M. Pollet & H. Meuffels, 2023. Verspreidingsatlas van de Nederlandse slankpootvliegen (Diptera: Dolichopodidae)	255
R. Loeb, K. Eichhorn, S. Luijten, J. Oostermeijer, M. Weijers, E. Verbaarschot & R. Bobbink, 2023. Programma Ontwikkeling en herstel heischraal grasland in Nederland (Fase I)	255
F. Rhebergen & Th. Zeegers, 2023. Van blinde bij tot zilveren fluitje. Portretten van wilde bijen en zweefvliegen	255
I. Raemakers, 2024. Monitoring bijenhotspots Maastricht 2024.	283
CNME, 2024. Monitoringrapport 2023. Ecologisch beheer in Maastricht en regio.	283
W. Huijser & J. Bosch, 2024. Eeuwig landschap. In het voetspoor van Eli Heimans' Uit ons Krijtland	283
H. van Steenwijk, 2024. Zuid-Limburg verbonden	283
Sevink Consultancy, 2024. Kleefaarde. Ontstaan, voorkomen en eigenschappen van een markante Zuid-Limburgse bodem	311
W. van Steenis, M. Reemer, J. Smit & T. Zeegers, 2024. Verspreiding Nederlandse zweefvliegen.	311
E. Dupae, 2025. Haspengouw, anders bekeken	312

ARTIKELN IN ALFABETISCH VOLGORDE AUTEURS

W. Alblas & C. van Swaay: De Kleine ijsvogelvlinder (<i>Limenitis camilla</i>) in Limburg	77
R. Akkermans & W. Vergoossen: De wantsen (Heteroptera) van de Sint-Pietersberg. De poort naar Limburg voor nieuwkomers	206
M. Arets & C. Meijer: Ei-afzet van de Zandhagedis (<i>Lacerta agilis</i>) in relatie tot de bodemsamenstelling.	172
E. van Asseldonk & J. Wolters: De Grauwe klauwier (<i>Lanius collurio</i>) als broedvogel op de Meinweg	21
L. Barten, J. Laffineur, J. Jagt & M. Deckers: Opmerkelijke Luiks-Limburgse Krijtfossielen. Deel 56. Twee bijzondere Krijtbeenvissen in de spotlight	87
E. Blom: Voorwoord – Spin-off van de Wilde kat	120
H. van Buggenum, W. Vergoossen & J. Tilmans: De sprinkhanen en krekels (Orthoptera) van de Sint-Pietersberg.	217
C. Cremers-Hodzelmanns: Nullenuil (<i>Dicycla oo</i>) na 84 jaar weer gezien in Nederland	72
L. Dötig, L. Linnartz, E. Hörst & T. Pauw: Het effect van begrazing op de voorjaarsflora in de Zuid-Limburgse hellingbossen	97
R. Geraeds: Na ruim 70 jaar weer een vondst van de Rupsenschildwants in Limburg.	37
R. Geraeds: Waarnemingen van twee nieuwe soorten mierkevers (Cleridae) in de Meinweg	52
R. Geraeds & E. van Asseldonk: De mierkevers <i>Thanasimus formicarius</i> en <i>Thanasimus femoralis</i> in de Meinweg	165
H. Heijligers: In Memoriam: Roel Steverink	39
J. Hermans: De Gevlekte witsnuitlibel (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>) in Limburg (Odonata: Libellulidae). Toename van een zwervende opportunist	229
J. Hermans: Libellen van de ENCI-groeve in de Sint-Pietersberg. Voorpost en habitat voor zuidelijke soorten	265
J. Hermans: Gladde zegge (<i>Carex laevigata</i>). Een ernstig bedreigde Limburgse 'endeem'	285
F. Jacobs: Onderzoek naar de knutten (Ceratopogonidae) van de bossen van de Meinweg en het Vijlenerbos in 2022	9
J. Jagt: In Memoriam: Paul Beuk	95

J. Jagt: Opmerkelijke Luiks-Limburgse Krijtfossielen. Deel 58: Slakken die met afval zeulden.	180
J. Jagt: De ENCI-groeve (Sint-Pietersberg, Maastricht): een ware geologisch-paleontologische schatkamer.	185
J. Jagt, E. Nieuwenhuis & F. Armin Raquet: Opmerkelijke Luiks-Limburgse Krijtfossielen. Deel 57. Wormen die aan recycling deden	108
S. Jansen: De verspreiding van de Blauwzwarte houtbij (<i>Xylocopa violacea</i>) in de gemeente Roerdalen. Geef(t) meer kleur in het landschap	41
S. Jansen & A. Lenders: De verspreiding van de Bramensprinkhaan (<i>Pholidoptera griseoptera</i>) in de gemeente Roerdalen. Gidssoort voor structuurrijke vegetaties	29
R. Janssen & J. Dekker: Wilde katten (<i>Felis silvestris</i>) in de Zuid-Limburgse bossen en erbuiten. Telemetrieonderzoek naar het ruimtegebruik met GPS loggers	134
R. Janssen & J. Dekker: Wilde kat (<i>Felis silvestris</i>) en Huiskat (<i>Felis catus</i>)	163
G. Kurstjens, T. Peeters & J. Hannen: Blauwe en Gewone oliekever (<i>Meloe violaceus</i> en <i>Meloe proscarabaeus</i>) in het zuidelijk Maasdal. Kwaliteitsindicatoren voor rivierherstel	61
P. Lemmers, J. Verhees, R. Janssen & J. Dekker: Hybridisatie bij de Wilde kat (<i>Felis silvestris</i>) in Nederland. Risico en handelingsperspectieven ter voorkoming van verdwijning van de Wilde kat	145
A. Lenders & R. Schulp: Afname van amfibieën in Nationaal Park De Meinweg. Zijn de trends in het Rondven indicatief voor het hele gebied?	245
G. Majoor: Weekdieren van de Sint-Pietersberg	272
H. Meertens, I. Nabben, J. Dekker & R. Janssen: Terugkeer van de Wilde kat (<i>Felis silvestris</i>) in Limburg. Waarnemingen en verspreiding in de periode 2002-2024.	121
F. Reijnen: Voorwoord themanummers Sint-Pietersberg.	185
J. Schaminée, L. van den Berg & P. Vergeer: Graslanden van de Sint-Pietersberg	193
J. Schaminée & A. Jacobs: Kalketrip (<i>Centaurea calcitrapa</i>): gewapend maar desalniettemin kwetsbaar	257
B. Schouffour & J. van Knippenberg: Is Nederland wild genoeg voor de Wilde kat (<i>Felis silvestris</i>)? Onderzoek naar habitats en corridors in Limburg en Kempen-Broek	153
P. Spreuwenberg: <i>Thinopyrum obtusifolium</i> (DC.) Banfi, een nieuwe grassoort voor Nederland	58
S. Verhaegh & A. Lenders: De actuele status van de Gladde slang (<i>Coronella austriaca</i>) in het Meinweggebied. De eerste bevindingen van tien jaar gericht populatieonderzoek	299
P. Vossen: Tweede vondst van het Windeweekind (<i>Aedia leucomelas</i>) voor Nederland	93
E. Weeda & S. Keulen: Rijstgras (<i>Leersia oryzoides</i>) en Valse voszegge (<i>Carex otrubae</i>) in het Geleenbeekdal	176
T. Witvliet, L. van den Berg, J. Naalden & P. Vergeer: Naar een duurzaam behoud van Fraai hertschooi (<i>Hypericum pulchrum</i>) en haar habitat in de Meinweg	1